

значної потреби в капіталі і низького рівня фондівіддачі галузі, за нижчих, ніж в інших галузях, показників рентабельності виробництва, продуктивності праці. Тривалість виробничих циклів не дозволяє сільському господарству конкурувати з іншими галузями національного господарства; сільськогосподарське виробництво, і особливо виробництво молока, є сферою, де панує олігополізм, а на ринку виробників – практично досконала конкуренція (домогосподарства і фермери). Натомість у переробці функціонують регіональні крупні структури, що формують конкуренцію олігополістичного характеру.

Список використаних джерел:

1. Кирилюк Є. М. Аграрний ринок як економічна категорія: сутнісні ознаки й особливості // Агросвіт. – 2011. – № 12. – С. 2–10.
2. Бінерт О. В. Організаційно-економічні проблеми функціонування виробників молока та молокопереробних підприємств [Електронний ресурс] // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне фахове видання. – Миколаїв, 2016. – Вип. 10. – С. 275–278.
3. Божидарнік Т. В. Розвиток молокопродуктового підкомплексу АПК в умовах глобалізації : теоретико-методологічні та прикладні аспекти : монографія. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2011. – 412 с.
4. Кудлай В. Г. Стан і проблеми розвитку ринку молока і молочних продуктів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/9573/1/406-410.pdf>.

Мирошняк Х.О.

студентка,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ РИНКОВОГО ТА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН

В умовах функціонування ринкової економіки держава сприяє економічному піднесенню її статусу. Впливаючи таким чином на ціноутворення, регулюючи податкову та митну політику, а також несе відповідальність за добробут населення. Незважаючи на ці фактори, ринок також вносить свої корективи у регулювання цін та ціноутворення. Певним чином пристосовуючись до потреб споживача та врахуванні його інтересів.

На сучасному етапі розвитку економіки держава та ринок конкурують між собою в процесі регулювання цін на ринку. З ухваленням закону про ринкове регулювання цін з 1 липня 2017 року, метою якого є зниження адміністративного тиску на бізнес, усунення надмірного втручання держави в економічні процеси та розвиток конкуренції, КабМін повністю скасував державне регулювання ціноутворення [1].

На нашу думку перевагами державного регулювання цін є рівновага між попитом та пропозицією, покриття витрат виробництва, стимулювання НТП,

підвищення якості продукції, покращення митної політики та міжнародних зв'язків, врегулювання податкових ставок, забезпечення добробуту населення.

А перевагою ринкового регулювання цін є врахування потреб споживачів, рівновага між попитом та пропозицією, самостійність у прийнятті рішень, розвиток малого та середнього бізнесу, забезпечення якості товару, збалансованість у виборі товарів та послуг, відкриття нових можливостей у розвитку бізнесу.

Враховуючи дані переваги можна визначити, що кращим регулятором ціни на товари все-таки виступає держава. На нашу думку на це впливає те, що хоч ринок і є самостійною економічною одиницею, та не спроможний правильно врегулювати ціни на товари та послуги. Виступаючи таким чином монополістом на даному етапі. Ринок не захищає населення від підвищення цін, не надає гарантій на споживання товарів та послуг, та створює бар'єри для функціонування добросовісної конкуренції. Але все-таки, хоч КабМін і ухвалив постанову, держава певним чином намагається впливати на підприємців. Це відбувається завдяки підвищенню податкових ставок (через що більшість малих підприємств припинили своє існування), проведенню митної політики, збільшенню акцизних ставок, проведенню валютної політики (ми бачимо що курс валют помітно зріс) і т.д.

На нашу думку, підприємці ще не готові до того, щоб самостійно встановлювати ціни на продукцію, не говорячи про послуги. На це впливає недостатня обізнаність в ринковому регулюванні цін. Будучи споживачами продовольчих товарів, ми спостерігаємо за тим, як піднімаються ціни на них, і як знижується якість. Наведемо аргумент. Згідно з офіційною статистикою, ціни на продукти і безалкогольні напої зросли на 1,9%. Найбільше – на 14,9% – подорожчали овочі. Підвищилися також ціни на фрукти, молоко, сметану, кисломолочну продукцію, сири, масло і яловичину [3].

Ціни на алкоголь в січні вже зросли на 0,7%, на тютюнові вироби – на 2,1%, і вартість цих товарів зростатиме. Причина – підвищення акцизів, схвалене парламентом в грудні 2016 року.

«У січні ціни на лікєро-горілчані вироби зросли, виходячи зі збільшення вартості сировини. Вартість коньяку збільшилися в зв'язку з підвищенням ставки акцизного податку з 1 січня», – говорить виконавчий директор асоціації «Укргорілка» Аліна Шолохман. Повторно ціна на спирт збільшилась з 1 березня – саме з цього дня ставки акцизного податку на спирт зросли на 20% [2].

Використовуючи досвід розвинених країн розглянемо формування ціноутворення в зарубіжних країнах:

В Австралії, де відсутня система державного регулювання цін, у деяких штатах діє контроль за цінами на певні продовольчі товари – хліб, яйця, молоко. Штати країни регулюють максимальний рівень цін на ці товари, хоча обмеження поширюється тільки на оптові ціни. Стосовно інших масових сільгосптоварів і деяких видів сировини чинне законодавство встановлює мінімальні закупівельні ціни [2].

У Греції державне регулювання в галузі ціноутворення здійснюється за допомогою механізму визначення цін і контролю за їх дотриманням та

політики цін і доходів на конкретних етапах розвитку країни. Ціна приблизно 20% найменувань споживчих товарів і послуг регулюється державними органами. Контроль за дотриманням цін здійснює спеціальна служба – ринкова поліція.

У Данії система ціноутворення формується під впливом вільної конкуренції. Питома вага встановлюваних безпосередньо державою твердих (регульованих) цін у загальній структурі цін виробників, а також оптової і роздрібною торгівлі становить приблизно 6%.

В Іспанії держава здійснює регулювання і контроль цін на товари першої необхідності, а також товари і послуги, виробництво яких монополізоване. Питома вага регульованих і встановлених державою цін – 10%.

В Італії держава в періоди галопуючої інфляції вдається до прямого контролю за цінами. У * кошик» контролюваних за цінами товарів відібрано 33 види продовольчих товарів і 3 види товарів домашнього вжитку, які є основною частиною споживання середньої італійської сім'ї. Для уряду Італії політика прямого контролю за цінами є актуальною у зв'язку з безперервною інфляцією.

У Канаді відсутня єдина система регулювання цін. На більшість товарів і послуг їх встановлюють, орієнтуючись на попит і пропозицію. На думку канадських спеціалістів, існуюча система регулювання цін далека від досконалості й охоплює лише до 10% товарів і послуг.

У Норвегії ціни і торгова конкуренція регулюються законом про контроль за цінами, прибутком і обмеженням конкуренції від 1953 р. У країні заборонено індивідуальні та колективні угоди між виробниками і продавцями про встановлення підвищених цін на товари. Заборонено також будь-які угоди про встановлення несправедливих (підвищених) цін.

У США більшість цін формується на основі саморегуляції. Державні ціни зберігаються в галузях зі штучною монополією. Державою регулюється 5–10% цін, контроль цін і аналіз їх динаміки в Міністерстві сільського господарства США відбувається щомісячно. Щорічним є контроль і облік цін на продукцію фермерів і цін на засоби виробництва для сільського господарства.

У Франції діє принцип вільного встановлення цін. Однак держава може регулювати ціни на сільгосппродукцію, газ, електроенергію, транспорт. До 20% цін регулюються.

У Швейцарії законодавчо фіксуються ціни майже на 50% обсягу товарної продукції сільського господарства. Особливу увагу держава приділяє ціноутворенню в галузях, які вона фінансує.

Ціноутворення в Японії є тією сферою економіки, де пряме втручання держави мінімальне. Адміністративно регулюються до 20% споживчих цін, у тому числі на рис, пшеницю, м'ясо, молоко, продукти із них, воду, електроенергію, газ, залізничний транспорт, освіту і медичне обслуговування.

Отже, формування ринкових відносин не повинно починатися з радикальної реформи цін. Для цього в економіці та в суспільстві повинні бути створені заздалегідь необхідні стабілізаційні та перехідні умови – економічні, соціальні, правові, політичні. Важливо на цьому етапі застосувати весь

арсенал засобів фінансового оздоровлення економіки, створити умови для конкуренції, соціальні гарантії, запровадити систему антиінфляційних заходів і заходів щодо захисту доходів населення.

Список використаних джерел:

1. Ціни на харчі звільнили від державного контролю. До чого це призвело? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/>
2. Данилишин Б. Економіка України: життя після кризи? // Дзеркало тижня. – 2016. – № 1. – С. 8.
3. Офіційний сайт газети «Сьогодні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.segodnya.ua/>

Передерко В.П.

*кандидат історичних наук, доцент,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;
начальник відділу туризму управління міжнародного співробітництва,
євроінтеграції, туризму та інвестицій
Івано-Франківської облдержадміністрації*

МОБІЛЬНИЙ ЗВ'ЯЗОК – ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ОБЛІКУ ТУРИСТСЬКИХ ПОТОКІВ. ЧАСТИНА 3. РЕГІОНИ-АУТСАЙДЕРИ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Туризм є економічною категорією, тому статистичні дослідження проводять для з'ясування його впливу на економіку країни, її платіжний баланс, визначення стратегічних напрямків розвитку туристичної та супутньої інфраструктури, організації маркетингових заходів з метою просування туристичного продукту до потенційних споживачів. У 2010 році в UNWTO презентували документ, який розглядає доцільність використання неофіційних джерел даних для збору і обробки статистичної інформації, зокрема до них відносять ринкові дослідження різних секторів економіки, дані кредитних карток, операторів зв'язку, аеропортів, маркетингові дослідження, статистику сайтів, соціальних мереж тощо.

Проблемам територіальної і соціальної мобільності населення присвячено багато праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Вагомі дослідження з цієї проблематики представлені іменами таких науковців: О. Грішньої, М. Долішнього, Е. Лібанової, О. Малиновської, О. Шаблія та інших. Вивченням специфіки мобільності через призму туристичних потоків займається М. Біль.

У 2017 р. управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій Івано-Франківської облдержадміністрації спільно із компанією «Київстар» реалізувало проект моніторингу міграцій громадян в Івано-Франківську область.